ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SEKCIA VLÁDNEJ LEGISLATÍVY | NÁMESTIE SLOBODY 1 813 70 BRATISLAVA

Na rokovanie vlády SR
Dňa 22. februára 2023
K materiálu č. 5374/2023
K bodu č. 12

S T A N O V I S K O
k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony- nové znenie

I.

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Milan Krajniak na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022 za účelom naplnenia niektorých záväzkov vlády Slovenskej republiky v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021 – 2024, z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 109/2021 k Národnému programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030, z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030, z Národného programu reforiem Slovenskej republiky 2022 a na základe potreby vysporiadania sa s niektorými problémami v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcimi z aplikačnej praxe.

II.

Predmetom navrhovanej právnej úpravy v článku I je

- zlepšenie informovanosti o budúcich dôchodkových nárokoch z povinného dôchodkového systému (I. a II. piliera) prostredníctvom dôchodkovej prognózy,
- „rozmrazenie“ súm minimálneho dôchodku, teda opätovné naviazanie súm minimálneho dôchodku na príslušné percentá sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu tak, aby s ohľadom na zhoršujúcu sa sociálno-ekonomickú situáciu, najmä nárast inflácie, zostal účel minimálneho dôchodku (aby sa poberateľ dôchodku ako jednotlivec neocitol v stave hmotnej núdze) zachovaný,
- predĺženie sledovaného obdobia vývoja spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov na účely valorizácie dôchodkových dávok a úrazovej renty z aktuálnych prvých šiestich mesiacov kalendárneho roka prechádzajúceho kalendárnemu roku valorizácie na prvých deväť mesiacov,
- aktualizovanie Prílohy č. 4 upravujúcej percentuálnu mieru poklesu zárobkovej činnosti podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov na účely invalidity ako jednej z podmienok nároku na invalidný dôchodok a pre stanovenie výšky invalidného

dôchodku tak, aby percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pri niektorých ochoreniach (vrátane novo zaradených druhov ochorení) zodpovedali závažnosti poškodenia zdravia v súlade s aktuálnymi medicínskymi poznatkami,

- zosúladenie ustanovení zákona o sociálnom poistení s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci posudzovania nároku na starobný dôchodok poistencov, ktorí získali obdobie výkonu služby policajta a vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a ktorí súčasne získali obdobie dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia v dĺžke kratšej ako 10, resp. 15 rokov. V súvislosti s navrhovaným sa v záujme dodržania zásady rovnakého zaobchádzania navrhuje primerane upraviť spôsob výpočtu starobných, predčasných starobných a invalidných dôchodkov nad rámec ustálenej judikatúry,
- ako aj vysporiadanie sa s niektorými ďalšími problémami v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcich z aplikačnej praxe.

V článkoch II a III je predmetom právnej úpravy posunutie termínov na zaslanie výpisov z osobného dôchodkového účtu sporiteľa (čl. II), výpisu z osobného účtu a výkazu predpokladaných dôchodkových dávok účastníka a výpisu z osobného účtu a výkazu dôchodkových dávok poberateľa dávky (čl. III) z konca januára, resp. februára, na koniec marca každého kalendárneho roka.

V článku IV sa navrhuje účinnosť návrhu zákona od 1. júla 2023 okrem ustanovení týkajúcich sa „rozmrazenia“ súm minimálneho dôchodku, rozšírenia údajov zverejňovaných Sociálnou poisťovňou o identifikačné číslo organizácie, zavedenia elektronického účtu poistenca a zlepšenia informovanosti o budúcich dôchodkových nárokoch z povinného dôchodkového systému (I. a II. piliera) prostredníctvom dôchodkovej prognózy, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2024, a ustanovenia predlžujúceho sledované obdobie vývoja spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov na účely valorizácie dôchodkových dávok a úrazovej renty, ktoré nadobúda účinnosť 1. januára 2025.

Predkladateľ deklaruje súlad návrhu zákona s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky a zákonmi, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zároveň aj súlad s právom Európskej únie.

Podľa predkladateľa návrh zákona má pozitívne sociálne vplyvy a negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Návrh zákona nebude mať vplyv na podnikateľské prostredie, vplyv na informatizáciu spoločnosti, vplyv na životné prostredie, nebude mať vplyvy na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Sledované vybrané vplyvy návrhu zákona podľa Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov sú zhodnotené v priloženej doložke vybraných vplyvov, ako aj v analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy a v analýze sociálnych vplyvov.

Predložený návrh nebol predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona bol v dňoch od 27. októbra 2022 do 18. novembra 2022 predmetom medzirezortného pripomienkového konania prostredníctvom portálu Slov-Lex. Na rokovanie vlády Slovenskej republiky sa návrh zákona predkladá s rozpormi, ktoré sú uvedené vo vyhlásení predkladateľa.

III.

Návrh zákona bol predmetom rokovania Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky dňa 14. februára 2023. Legislatívna rada uplatnila k predloženému návrhu zákona pripomienky a odporučila vláde návrh zákona v novom znení schváliť.

IV.

Sekcia vládnej legislatívy Úradu vlády Slovenskej republiky konštatuje, že pripomienky Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky sú v novom znení návrhu zákona zapracované, a preto odporúča vláde Slovenskej republiky návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony **schváliť v predloženom znení.**

Bratislava 21. februára 2023